

İKLİM ADALETİ VE ÇEVRE HAKLARI BEYANNAMESİ

EKİM 2020

İKLİM ADALETİ SAĞLANSIN!

FOURNISSEZ LA JUSTICE CLIMATIQUE!

!PROPORCIONE JUSTICIA CLIMÁTICA!

PROVIDE CLIMATE JUSTICE!

GİRİŞ

İklim adaleti kavramı, yaşadığımız yeryüzünde her bireyin sahip olması gereken temel bir yaşam hakkıdır. Bu bağlamda düşünüldüğünde, her bireyi ortak bir noktada buluşturacak evrensel bir beyannamenin aciliyetle oluşturulması gerekmektedir. Pisağor'un da dediği gibi "İnsan diğer varlıkların acımasız yok edicisi olduğu sürece sağlık ya da barış nedir bilmeyecektir."

Dünyadaki adaletsizliklere karşı çoğu yetişkin sessiz çoğunluk olmaya devam ederken biz gençler sessiz kalmayı kendimize yakıştıramadık ve kolektif bir çalışmanın ürünü olarak "İklim Adaleti ve Çevre Hakları"nın korunmasına yönelik bu beyannameyi hep birlikte hazırladık.

İnsanlar hayvanları ve doğayı katlettikleri sürece, sürdürülebilir bir barış ortamını da kendi elleri ile yok edecekler. Bencil duygularla beraber cinayet ve acı tohumları eken insan toplulukları, sevinç ve sevgi biçemezler. Çocuklar geleceğimize diyerek geleceğimizi kendi elleri ile yok eden onca bireye karşı bizler yarın kaliteli bir nefes alabilmek için bugün burada bu mücadeleyi veriyoruz.

*Bu beyanname, hiçbir politik görüş çerçevesinde oluşturulmamıştır. Tümüyle apolitik bir zemin üzerinde şekillenmiştir. Tarafsız, bilimsel ve evrensel bir bakış açısı ile değerlendirilmelidir.

Madde - 1: Tüm insanlar hiçbir ayırım gözetmeksizin yaşadıkları coğrafyanın iklim koşullarından yararlanma hakkına sahiptirler.

Madde - 2: Her canlı temiz ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkına sahiptir.

a) Çevreye zarar verecek faaliyetlerde bulunan kimseler bu hak doğrultusunda yaptıkları hak ihlalinin dolaylı gerekli yaptırımlara tabi tutulmalıdır.

b) Çevreyi ve bireylerin yaşam koşullarını olumsuz yönde etkileyecek hiçbir tasarı yürürlüğe sokulmamalıdır.

Madde - 3: Hiyerarşik pozisyonlar hak sınırlamasının esnetilmesi için bir bahane olarak kullanılamaz ve bu konuda yapılan herhangi bir esnetilmeye göz yumulması katiyen kabul edilemez.

Madde - 4: İlk 3 maddenin geçerliliğini ve uygulanma sürecinin gerektirdiği zeminin gözetim ve denetim mekanizmasını sağlayacak olan yaptırım gücünü elinde bulunduran yapı, tüm insanlığın ta kendisidir.

Madde - 5: Uzun vadede küresel boyutta enerji kullanımı yenilenemez enerji kullanımından yenilenebilir enerji kullanımına doğru geçiş yapmalıdır.

WHAT DO WE WANT?
CLIMATE JUSTICE!
WHEN DO WE WANT IT?
NOW!

EĞİTİM/ÇOCUK HAKLARI

Madde - 6: Her birey öğrenim hakkına sahiptir (İHEB madde 26)

a) Her birey ayırım gözetmeksizin en güncel bilimin doğrultusunda iklim krizinin potansiyel zararları hakkında bilgi edinme hakkına sahiptir.

b) Öğrenim, iklim krizinin zararlarına karşı gelmenin tüm canlılar için önemini vurgulanmalıdır. Krizin sosyal adaletle olan bağlantısı doğrultusunda hoşgörü, dostluk ve eşitlik ilkelerini yüceltmeye çalışmalı ve bu değerleri geliştirmelidir.

Madde - 7: Okullarda küresel iklim krizinin sorun ve çözüm boyutunu ele alan bir müfredat geliştirilmelidir.

a) Aileler de bu konuda çocukları kadar bilinçlendirilmeli ve devamında çocuklarını teşvik etmelidirler.

b) Bütün insanlığı iklim krizi hakkında bilinçlendirmek adına çalışmalar yapılmalıdır.

Madde - 8: Yasal yükümlülüğü olmayan çocuk işçiliği çerçevesinde çocuk çalıştıran yapıların çocukların iklim çerçevesinde hak ihlallerine ve diğer kısıtlamaların işlenmesi konusunda bu düzenlemelere itibar etmeme olasılıkları göz önünde bulundurularak tetkiklerin özellikle bu yapılara yapılması önem arz etmektedir.

YAŞAMA HAKKI

Madde - 9: İklim krizi hepimizin krizi ve iklim krizine yönelik gerçek aksiyonlar alınırken, sadece yetkililerin değil, aksiyonun alındığı bölgedeki halkın fikirleri de alınmalıdır, alınan fikirlerden ortak bir yargı çıkarılmalı ve bu yargı uygulamaya geçirilmelidir.

ÇEVRE / TARIM

Madde - 10: Tüm tarım girişimleri devletler tarafından yeşili korur ve destekler hale getirilmelidir, tarım alanları da artırılmalıdır.

Madde - 11: Tarım işçileri gibi iklim krizinin sonuçlarının birebir etkilediği sektörlerde çalışan işçiler ekolojik kriz yüzünden başlarına gelebilecek olan zarara karşı işverenler tarafından korunma hakkına sahiptirler.

Madde - 12: Tarım sektöründe çalışanların tarım işçilerinin çalışma koşulları resmi bir düzenlemeye tabi tutulmalı ve beraberinde sektörün daha verimli ilerleyebilmesi için ekolojik tarım eğitimi gerekli hale getirilmelidir.

ÖRGÜTLER / KURULUŞLAR

Madde -13: İklim krizinin daha ciddi boyutlara ulaşmasına sebebiyet verecek girişimler devletlerce desteklenmemeli ve caydırılmalıdır.

Madde - 14: Ekolojik tarım alanında çalışan insanların kooperatifçilik yapılanmaları devlet teşvik programları ve eğitimler ile desteklenmelidir.

Madde - 15: Belirlenen bir ekonomik gücün üzerindeki şirketlerin kendi şirketlerinde yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanmaları ya da yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı ve teşvikine bütçelerinin belirlenen bir kısmını bağışlamaları ya da bu faaliyetlere sponsor olmaları sağlanmalıdır.

Madde - 16: Bölgesel çaptaki karbon emisyonları düzenli aralıklarla ölçülmeli, bu kullanıma eşdeğer yenilenebilir enerji kaynakları araştırıp, AR-GE çalışmalarıyla kullanıma entegre edilmelidir.

BİLİNÇLENDİRME / TEŞVİK

Madde - 17: Toplumlara çevreci yaşam tarzını benimsetmek ve iklim değişikliğini daha görünür ve tanınır bir hale getirmek her devletin birincil amaçları arasında olmalıdır.

Madde - 18: Herkesin çevreci ürünlere eşit bir şekilde ulaşabilme hakkı vardır. Şirketler, ulusal ve uluslararası kuruluşlar ve devletler tarafından iklime ve çevreye duyarlı ürünler çıkarmaları noktasında desteklenmeli ve teşvik edilmelidir.

a) Ekolojik ürünlerde uygulanan yüksek vergi oranları düşürülmeli, aksine bu ürünlerin üretimi ve satışı teşvik edilmelidir. Fiyatlandırmalar, denetim mekanizmaları tarafından kontrol edilmelidir.

Madde - 19: Yönetimler, ülkedeki yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını yaygınlaştırmak, günlük yaşama uyarlamak, halkı yenilenebilir enerji kaynakları ve kullanımı konusunda bilinçlendirmek konusunda çalışmalar yürütmelidir.

CİNSİYET EŞİTLİĞİ

Madde - 20: Cinsiyetçi bir bakış açısı hayatın hiçbir yerinde söz konusu olmamalıdır. Cinsiyet eşitliğini merkeze alan bir eğitim her çocuk için eşit şartlar altında sağlanmalıdır. Aynı şekilde iklim krizi küresel bir sorundur ve hiçbir insanın cinsiyeti yüzünden daha fazla veya daha az etkilenmesine izin verilmemelidir.

İKLİM MÜLTECİLERİ

Madde - 21: İklim krizinin beraberinde getirdiği ekolojik yıkımdan (sel felaketi, kuraklık vb.) yerleşim alanlarını terk etmek durumunda kalan her birey iklim mülteci statüsü ile insan hakları bildirgesinin 14. Maddesindeki haklara tabidir.

SOSYAL ADALET

Madde - 22: İklim krizinin yarattığı sonuçlar en çok toplumdaki dezavantajlı grupları etkilediğinden dolayı iklim adaleti sağlanmak isteniyorsa sosyal adalet de sağlanmalıdır. Fırsat eşitliğinin sağlanması bu durumda her bireyin hakkıdır.

Madde - 23: Yerel halklar iklim krizinin getirdiği sorunlara karşı yerel yönetim veya devletlerce korunma hakkına sahiptirler.

EK MADDE

Madde - 24: İklim krizinden zarar görmüş veya potansiyel zarar için endişe duyan her birey bu bildirgedeki haklarını savunmak adına her türlü barışçıl ve şiddet içerikli olmayan protestoya katılma, organize etme, destekleme hakkına sahiptir.

11 Ekim Dünya Kız Çocukları Günü için hazırlanan bu proje kapsamında;

Arman Kaan Budak

Berre Efe

Cengiz Alp Emürođlu

Defne Belkis

Elif Duru Kireççi

Elif İlke Şenku

İdil İra

Melisa Akkuş

Selin Gençalp

Zeynep Ata

Fatih Kazdal

Vildan Uđur ve

Z. Betül Demirses'e tüm katkıları için teşekkür ederiz!